

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 sierpnia 2013 r. powód Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Funduszu Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. wystąpił przeciwko pozwanemu P. K. o zapłatę kwoty 13627,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem należności wynikających z umowy kredytu gotówkowego z dnia 7 sierpnia 2007 r. oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Dochodzona należność obejmuje kwotę 175,35 zł tytułem należności głównej oraz skapitalizowane odsetki w wysokości 13452,07 zł. Wierzytelność objęta pozwem została nabyta od pierwotnego wierzyciela Banku (...) Spółki Akcyjnej na podstawie umowy cesji z dnia 21 czerwca 2012 r. /pozew k. 2-3/.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały pokryte ani w części, ani w całości. Zakwestionował wysokość odsetek naliczonych od zadłużenia przeterminowanego. Ponadto podniósł zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem /pisma k. 183-185, 198-199/.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 r. o sygnaturze akt I C 64/14 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3089 zł tytułem kosztów procesu /wyrok k. 203/.

W uzasadnieniu Sąd argumentował, że oddalił powództwo, ponieważ zarzut przedawnienia był zasadny. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przez pierwotnego wierzyciela nie odniosło skutków w zakresie przerwania biegu przedawnienia wobec cesjonariusza, dlatego ostatnią czynnością wywołującą skutek opisany w dyspozycji art. 123 § 1 pkt 1 kc było nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w dniu 4 marca 2009 r. Tym samym trzyletni termin przedawnienia upłynął w dniu 4 marca 2012 r., a do dnia 27 sierpnia 2013 r. nie ujawniły się żadne okoliczności, które skutkowałyby przerwaniem biegu przedawnienia /uzasadnienie k. 212-215/.

W dniu 13 czerwca 2016 r. powód wniósł apelację od powyższego orzeczenia, zaskarżając je w całości. Powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływa na wynik sprawy, to jest art. 203 § 2 kpc w zw. z art. 825 § 1 kpc i art. 13 § 2 kpc poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w uznaniu, że wniosek wierzyciela pierwotnego o umorzenie postępowania egzekucyjnego niweczy skutek złożonego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w postaci przerwania i zawieszenia biegu terminu przedawnienia do czasu jego zakończenia, a przez to błąd w ustaleniach faktycznych polegający na wadliwym przyjęciu, że bieg terminu przedawnienia roszczenia upłynął przed wytoczeniem powództwa. Powód wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 13627,47 zł wraz ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty /apelacja k. 217-221/.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o przyznanie pełnomocnikowi pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części. Pozwany podniósł, że zgodnie z aktualną i dominującą linią orzeczniczą umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela pierwotnego niweczy skutki przerwy w biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji /odpowiedź na apelację k. 229-232/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, podkreślając że żadna ze stron nie formułowała wobec niego zarzutów.

Istota niniejszej sprawy sprowadzała się do ustalenia, czy umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela pierwotnego niweczy skutki przerwy w biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie

egzekucji. W ocenie Sądu II instancji na powyżej postawioną hipotezę należy odpowiedzieć twierdząco, przy czym należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy właśnie w ten sposób odpowiedział na takie samo pytanie prawne w uchwale z dnia 19 lutego 2015 r. o sygnaturze akt III CZP 103/14.

Wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku tej egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r. o sygnaturze akt III CSK 196/14). Ponadto umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela - banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności - niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r. o sygnaturze akt III CZP 103/14).

Przerwanie przedawnienia następuje, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane/uprawnione; przedawnienie jest bowiem instytucją prawa materialnego a nie procesowego, mimo że do przerywania biegu dochodzi, w zasadzie, przez czynności procesowe. Tak więc, chociaż ustawodawca tego nie wyartykułował, z istoty tej instytucji wynika, że przerwanie następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela: dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności.

Nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje przecież jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności, wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne. Dodać w tym miejscu można, że nabywca wierzytelności nie będący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności nie będącemu bankiem nie jest dopuszczalne (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC z 2005 r. Nr 6, poz. 98). Tak więc, z racji następstwa prawnego, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Konkludując stwierdzić zatem należy, że skutki jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Skoro wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego oznacza rezygnację z poszukiwania ochrony, która już cedentowi, wobec zbycia wierzytelności, nie przysługuje, to uwzględnienie wniosku przez komornika, przez umorzenie postępowania egzekucyjnego, tworzy ostatecznie stan taki jaki w postępowaniu rozpoznawczym łączy się ze skutecznym cofnięciem pozwu (por. uchwałę SN z dnia 13 kwietnia 1988 r. III CZP 24/88, OSNC z 1989 r. Nr 9, poz. 138). Pozew skutecznie cofnięty nie wywołuje skutków prawnych jakie ustawa wiąże z jego wniesieniem (art. 203 § 2 KPC). Stosowanie w postępowaniu egzekucyjnym uregulowań kodeksu postępowania cywilnego obejmujących proces nie jest wyłączone (art. 13 § 2 KPC), czemu dał wyraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02 (OSP z 2004 r. Nr 11, poz. 141).

Obowiązująca w procesie cywilnym zasada dyspozycyjności ma w postępowaniu egzekucyjnym zastosowanie w wymiarze bardziej radykalnym, czego wyrazistym przejawem jest art. 825 pkt 1 KPC, zgodnie z którym organ egzekucyjny umorzy postępowanie na wniosek, jeżeli zażąda tego wierzyciel. W przeciwieństwie do regulacji dotyczącej procesu, zawartej w art. 203 KPC, zgłoszone przez wierzyciela żądanie jest bezwzględnie wiążące. Dodatkowym potwierdzeniem tego, że od wierzyciela wymaga się aktywnej woli w popieraniu egzekucji, jest art. 823 KPC, przewidujący umorzenie postępowania z mocy samego prawa z powodu jego opieszałości w dokonywaniu czynności potrzebnych do kontynuacji postępowania egzekucyjnego. Uwzględnienie tej specyfiki postępowania egzekucyjnego musi być punktem wyjścia rozważań, jaki jest zakres odpowiedniego zastosowania w tym postępowaniu na podstawie art. 13 § 2 KPC sankcji przewidzianej w art. 203 § 2 zdanie pierwsze KPC, wyrażającej się w tym,

że pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Inaczej mówiąc, należy odpowiedzieć na pytanie, czy istnieją uzasadnione argumenty sprzeciwiające się zastosowaniu tej sankcji wprost w postępowaniu egzekucyjnym. Trzeba przy tym podkreślić, że na przeszkodzie nie może stanąć tu różnica terminologiczna, zastosowana przez ustawodawcę. Polega ona na tym, że w art. 825 pkt 1 KPC używa się określenia o żądaniu wierzyciela umorzenia egzekucji, a nie o cofnięciu przez niego wniosku egzekucyjnego. Formuła żądania umorzenia egzekucji podkreśla, że jedynym dysponentem postępowania egzekucyjnego jest wierzyciel i zawiera w sobie oświadczenie o cofnięciu wniosku egzekucyjnego. Nie może bowiem budzić wątpliwości, że ewentualne oświadczenie wierzyciela o cofnięciu wniosku egzekucyjnego, powinno zostać potraktowane jako wiążące żądanie umorzenia egzekucji i to niezależnie od stadium postępowania egzekucyjnego. Przewidziane w art. 203 § 2 zdanie pierwsze KPC zastrzeżenie ma na celu przede wszystkim zapobieżenie możliwości manipulowania przez powoda terminami przedawnienia roszczenia. Brak tego przepisu prowadziłby do tego, że powód mógłby wielokrotnie składać pozew i cofać go ze skutkiem przewidzianym w art. 123 § 1 pkt 1 KC w postaci przerwania biegu przedawnienia roszczenia. Racja przyjęcia takiego rozwiązania i dążenie do przeciwstawienia się możliwym nadużyciom jest tym bardziej uzasadnione na gruncie postępowania egzekucyjnego, w którym chodzi o zastosowanie wobec dłużnika środków przymusu. Prowadzi to do wniosku, że w postępowaniu egzekucyjnym ma, na podstawie art. 13 § 2 KPC, odpowiednie zastosowanie art. 203 § 2 zdanie pierwsze KPC, co oznacza, że umorzenie tego postępowania niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem.

Powyżej powołane orzeczenia i argumentacje, wysnute na kanwie zbliżonych do niniejszej sprawy stanów faktycznych, znajdują wprost zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Wskazywane przez skarżącego w apelacji orzecznictwo stanowi wyroki sądów niższych instancji lub są to orzeczenia zapadłe wcześniej.

Z analizy łącznej wszystkich cytowanych judykatów (także tych w apelacji) wynika, że rzeczywiście, jak twierdzi apelujący, istniał spór w doktrynie oraz orzecznictwie co do skutków umorzenia postępowania na wniosek pierwotnego wierzyciela dla cesjonariusza. Jednakże Sąd Najwyższych w powołanych, najnowszych orzeczeniach jednoznacznie rozwiązał sporną kwestię i zniósł wszelkie dotychczasowe niejasności. Obecnie nie ulega wątpliwości, iż argumenty powoda są niezasadne, na co słusznie zwrócił uwagę pozwany.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd II instancji orzekł zgodnie z art. 98 § 1 kpc, mając na uwadze odpowiedzialność stron za wynik postępowania. Powód jest obowiązany zwrócić pozwanemu koszty zastępstwa radcowskiego udzielonego z urzędu w postępowaniu drugoinstancyjnym, które zgodnie z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 z późn. zm.), podwyższone o podatek od towarów i usług, wyniosły 2952 zł.